

свободно розмішлюючого і аналізуючого, а не погуженого в сценічну ілюзію. Трансформації підверглась категорія подражання – мимесис Брехт заміняє дієгесисом, в результаті в спектакль повертається слово і повествователь. Активність автора, режиссера, актера і зрителя породжує діалог, багосмысленність і релятивістське відношення к фактам дійсності, в дальнійшом еті ідеї розвиваються постмодерністськими мислителями і художниками.

Рішко С.
НТУ «ХП»

СВЯТА ТА ОБРЯДИ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Історія українського козацтва та його культура невідривно пов'язана з історією та культурою українського народу. Українські народні звичаї – весілля, танці, ігри зберігалися у козацтва та селянства краще і довше, ніж у міського населення.

Свят у козаків було багато, і деякі з них святкували кілька днів. Наприклад, трійцю. Щонеділі козаки ходили до церкви, після чого заходили в шинки, де вживали горілку та танцювали український або польський танок. Козаки дуже любили музику та танці. Окрім скрипки, без котрої не можна було відбути весілля, були інші музичні інструменти. Такі, як бас, флейта, цимбали, кобза, бандура, сопілка. Танцювали багато танків, серед яких були метелиця, горлиця і козачка.

Окреме і важливе місце у козацькій культурі займали пісні. Козацькі пісні пов'язані з історією народу. Найдавніші з них оспівують героїзм захисників вітчизни від турецько-татарських загарбників, готовність молодих патріотів пожертвувати родинним затишком, навіть з життям, – адже в цих піснях важливе місце займає мотив прощання з родиною, битви з ворогом і героїчної загибелі козака. У піснях відображалися історичні події та образи відомих козацьких ватажків та інших особистостей. Ряд історичних пісень (про Морозенка, про Саву Чалого, про Нечая, про Хмельницького) любили співати кобзарі, лірники, накладаючи свій карб на музичне відтворення цих сюжетів, трактуючи їх у стилі дум. Думи та

історичні пісні, створені у часи козаччини, сповнені неприхованої гордості та тогочасних воїнів – безстрашних і непримиренних до ворога, але не позбавлених рис духовності та християнської моралі. У козацьких піснях підкреслена непокірність молоді, що не хотіла закріпачення і вибирала життя, повне тривог і небезпек, але вільне, тому й покидала рідні місця «не з добра, не з розкоші, а з великого лиха».

У козаків було багато обрядів. Окреме місце займало весілля. Весілля справляли гучно і багатолюдно. Весільний обряд починався з того, що посилали сватів до батьків молодої. Вони брали із собою хліб та посохи. При згоді, молода давала старостам рушники. Старости поверталися до родини нареченого, перев'язавши себе рушниками. Викуп за наречену брав молодший брат молодої. У суботу перед вінчанням, молода робила бенкет і вечерю подружкам з піснями і танками. Після вінця молоді йшли до батьків жениха на трапезу. Батько і мати жениха сиділи на кожусі, вивернутому вверх шерстю, і держали в руках хліб, котрим благословляли молодого. На весіллі роздавалися подарунки, грала звичайна троїста музика – скрипка, бас і флейта. На столі стояв коровай, а перед образами – шабля з запаленими свічками. Після обіду знов танцювали а потім вечеряли. У багатьох весільних звичаях відбилася старовина часів домонгольської Давньоруської доби. Про це нагадують такі старі назви як князь та бояри. Князем називали нареченого, а боярами – його дружків. І те, що брат молодої брав за неї викуп. Те, що батьки сиділи на весіллі на вивернутому кожусі, свідчило те, що мохнате було символом багатства. Козаки, як і селяни, зберегли звичаї дохристиянської доби. Наприклад, колядування, свято Купала, під час якого стрибали через очищувальне полум'я та гадали. Зберегли козаки, звичайно й християнські звичаї. Так, наприклад, ходження із зіркою на Різдво з піснями та вертепом. Крім того, були розповсюджені вечорниці, на яких збиралася молодь та співали пісні та танцювали.

Культура козацької доби залишила помітний слід у культурі українського народу. Деякі козацькі пісні співають і понині, а деякі звичаї присутні в повсякденному житті сучасних українців. Також сучасним українцям, вихованим на культурі козацтва, передались такі важливі риси характеру як вміння згуртуватися та разом виступити проти ворога, лю-

бов до батьківщини, бажання захищати свою рідну землю, навіть ціною власного життя.

Сак С.
НТУ «ХП»

ПРАЦЯ У ВЧЕННІ АДАМА СМІТА ТА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Два мислителі XVIII ст., Адам Сміт та Григорій Сковорода, незалежно один від одного обрали для роздумів спільну тему: значення праці в долі людини та суспільстві. Сміт розвиває ідею про працю як основне джерело багатства нації. Для Сковороди праця – непереможна сила, без якої не може бути добра і щастя. Вдосконалення суспільних відносин можливе лише за умов життя, заснованого на «сродній» праці, праці, яка приносить насолоду.

За Адамом Смітом стимуляція продуктивності праці відбувається у три способи: збільшення вправності кожного окремого робітника, збереження часу при переході від одного виду діяльності до іншого, стимулювання винаходів і виробництва машин, що полегшують і зменшують людську працю. Для Сковороди найбільшою цінністю є щастя, творчість людини у сродній праці. Філософ замислюється – які причини призводять до ситуації “не-сродності”, в яку попадає людина? Марнославія, нестримна жадоба до накопичення майнових форм багатства, прагнення звань, чинів та привілеїв тощо. Це – внутрішні спонукальні чинники. Є й зовнішні, джерело яких криється в самому суспільстві, несправедливо та несправедно влаштованому, відзначає філософ. Нехтування сродністю, гіпертрофований потяг людини до спокус навколишнього світу веде до укорінення в ній почуття відчаю, розпуки, очікування смерті, помсти, гніву.

Адам Сміт розглядав людей як сукупність індивідів, егоїстичних за своєю сутністю. Головним мотивом господарської діяльності людини є своєкорисливий інтерес, «природне прагнення до поліпшення свого становища». А. Сміт писав, що саме особистий інтерес є головним мотивом, який спонукає людей до співробітництва, оскільки «не через доброзичливість м'ясника, пивовара чи булочника очікуємо ми одержати свій обід, а